

TRIVSELSPOLITIKPAPIR

Vedtaget på DSF's Politikkonference 17. april 2021

2 Alt for mange studerende oplever konsekvenserne af den stigende mistrivsel på vores
3 uddannelsesinstitutioner. Stress, angst, depression, ensomhed, negativ præstationskultur
4 og generelt en nedsat livskvalitet er for alt for mange en del af hverdagen. Der er tale om
5 brede problemer, og der skal arbejdes struktureret, systematisk og helhedsorienteret for
6 at løse problemerne. Der er derfor ikke ét enkelt initiativ, der vil løse alle problemerne for
7 studerende, der mistrives.

8 DSF mener, at studerendes trivsel har en selvstændig værdi. Derfor er det dybt
9 problematisk, at mange studerende mistrives, samt får symptomer på sygdom under
10 uddannelse. Samtidig er trivsel et nødvendigt udgangspunkt for overhovedet at få et godt
11 uddannelsesforløb. DSF mener, at studerende grundlæggende har ret til forhold, hvor man
12 trives

13 En tryk levesituation

14 *Økonomisk mistrivsel og gæld*

15 Studerende er blandt de grupper i samfundet, der har de dårligste materielle levevilkår, og
16 disse vilkår kommer ofte til at gå ud over studierne. DSF mener derfor, at den økonomiske
17 trivsel blandt studerende skal fremmes. God trivsel kræver økonomisk stabilitet. Derfor er
18 det centralt, at vi har en SU, der er på et niveau, så studerende ikke bare kan overleve, men
19 leve af den. SU'en er ikke reguleret efter løn- og prisudviklingen, hvilket bidrager til
20 studerendes ringe økonomiske vilkår. Huslejen og transportpriserne er steget massivt
21 igennem de sidste mange år omkring de store studiebyer, og nedskæringer har fremmet
22 brugerbetaling på materialer, bøger mm. Det har været en medvirkende årsag til, at der er
23 sket en massiv stigning i mængden af studiegeæld, der i dag optages. DSF mener
24 grundlæggende, at studerende skal have frihed for tvungen gæld - at tage gæld under
25 studiet skal være et reelt frivilligt supplement. Samtidig mener DSF, at det er nødvendigt
26 at handle på den gæld, der allerede er optaget, både i form af vejledning og
27 gældsreducerende tiltag, såsom forbedrende muligheder for gældssanering.

28 *En boligsituation, der giver rammerne for trivsel*

29 Man kan ikke adskille, hvordan studerende har det på studiet, fra hvordan studerende har
30 det i andre aspekter af vores liv. Derfor er det også vigtigt, at man som studerende har et
31 trygt og ordentligt sted at bo. Det indebærer både, at det skal være muligt at bosætte sig
32 på en måde, der har permanent karakter for studietiden, at det ikke giver anledning til
33 økonomiske bekymringer og at man nemt og billigt skal kunne transportere sig til og fra
34 sin bolig. Det er desværre mange steder ofte ikke tilfældet i dag. Derfor mener DSF, at der
35 skal være nok boliger i og omkring vores studiebyer, der reelt er til at betale for studerende

36 på en SU, i en afstand, der muliggør deltagelse i det faglige og sociale miljø omkring
37 studiet

38 Studiemiljø

39 *Ret til et ordentligt studiemiljø*

40 DSF mener grundlæggende, at man som studerende har ret til et godt studiemiljø, på lige
41 fod med, at man som medarbejder har ret til et ordentligt arbejdsmiljø. Det indebærer, at
42 man ser bredt og bæredygtigt på et ordentlig psykosocialt studiemiljø og et godt miljø
43 tilpasset til de studerendes behov, som er inspirerende at være en del af. Studiemiljøet på
44 vores uddannelsesinstitutioner skal være ordentlig finansieret, da vi har set, at det er et af
45 de steder, nedskæringer først rammer - både direkte i form af mindre tilskud og færre nye
46 initiativer men også indirekte i form af nedskæringer på lokaler, kortere tid og dårligere
47 mulighed til at engagere sig. Derfor mener DSF, at finansieringen omkring studiemiljøet
48 og studenterdrevne initiativer skal styrkes.

49 DSF mener, at det er vigtigt at uddannelsesstrukturen sikrer, at studerende har de samme
50 rammer og muligheder som andre befolkningsgrupper, eksempelvis i relation til fritid.
51 DSF modarbejder derfor fortællingen om, at studerende skal kunne nå alting, og at det er
52 formativt at have dårlige forhold som ung voksen. Det er aldrig et urimeligt krav, at man
53 som studerende også har en forventning om at have et liv uden for studiet. DSF mener
54 desuden, at den negative præstationskultur, der tvinger de studerende til at præstere på
55 topniveau og være i konkurrence med deres medstuderende, er med til at ødelægge
56 trivslen på universitetet og presser den enkelte studerende urimeligt. Det bør derfor være
57 sådan, at det ikke er nødvendigt at lægge mere end en almindelig arbejdsuge i studietid,
58 for at få en hverdag til at hænge sammen. Samtidig er det vigtigt, at alt udbudt
59 studieaktivitet skal ske inden for normal arbejdstid, medmindre der er et ekstraordinært
60 fagligt hensyn.

61 Desværre oplever alt for mange studerende mistrivsel og problematikker i dagligdagen.
62 Det skal vores uddannelsessystem kunne forebygge, adressere og håndtere. Derfor er det
63 vigtigt, at der er god vejledning, man som studerende kan gå til, både før, under og efter
64 problemerne opstår. Der skal sikres flere midler og initiativer for forebyggelse af
65 mistrivsel blandt studerende, ligesom der skal skabes et større fokus på de værktøjer og
66 ressourcer der er til rådighed. DSF mener også, at der skal være gratispsykologhjælp for
67 studerende og ordentlig finansiering til Studenterrådgivningen, så de kan være til stede
68 lokalt.

69 Det er grundlæggende et problem, at strukturer og rammer omkring uddannelse har skabt
70 et system, der fordrer mistrivsel hos studerende, og i nogle tilfælde ender i sygdom. Derfor
71 mener DSF, at det er nødvendigt med en helhedsorienteret indsats for at tage et opgør
72 med de værdier og mål som reformer og beslutninger omkring uddannelsessektoren beror
73 sig på. Der er med de senere års politiske retning skabt en tendens til at prioritere kvantitet
74 og effektivitet, og det har haft utilsigtede, men store, konsekvenser for de studerendes
75 trivsel. Et opgør med denne tendens vil blandt andet kræve, at elementer af
76 fremdriftsincitamenter i uddannelses- og SU-systemet skal fjernes.

77 *Specialpædagogisk støtte*

78 DSF mener, at specialpædagogisk støtte (SPS) er centralt for at sikre trivsel for studerende
79 med funktionsnedsættelser. Derfor mener DSF også, at udbudsordningen på dette område
80 skal afskaffes og at den enkelte uddannelsesinstitution i stedet selv bestemmer hvem der
81 leverer deres SPS-løsning, samt skal der sikres nødvendige midler så SPS studerende har
82 samme muligheder som andre studerende. Det sikrer tryghed og stabilitet omkring
83 støtten for den enkelte studerende. Samtidig sikres det, at SPS-leverandøren har den
84 nødvendige indsigt i strukturen på uddannelsesinstitutionen til at kunne hjælpe den
85 studerende med at søge hjælp til fx SU og dispensationsansøgninger til studienævnet.
86 DSF mener stadig det er afgørende at hjælp og støtte følger den studerende og ikke
87 uddannelsesinstitutionen. Herudover må den lokale allokering ikke blive en ekstra
88 omkostning for universiteterne. Vi skal derfor sørge for de ekstra omkostninger dækkes
89 efter behov, så det ikke bliver en økonomisk straf for universiteterne at have flere SPS
90 studerende.

91 *Et inkluderende studiemiljø*

92 Et godt studiemiljø skal være åbent og inkluderende for alle studerende, fra når de
93 påbegynder, såvel som igennem hele deres studietid. Studiemiljøet skal skabe rammer,
94 som giver plads til og respekterer den enkelte studerende, og det skal give plads til at alle
95 så vidt muligt kan deltage i det sociale og faglige studiemiljø. For at sikre dette skal
96 studiemiljøet kunne rumme alle studerende, uagtet deres personlige og individuelle
97 situation, heriblandt deres kønsidentitet. Derfor skal der arbejdes på incitamenter, der
98 mindsker antallet af studerende der står uden for normens dilemmaer i hverdagen.
99 Internationale studerende har det generelt føler sig mindre inkluderet, og ofte ender
100 sociale aspekter med at påvirke deres akademiske præstationer. Det er afgørende, at
101 uddannelsesinstitutionerne prioriterer inklusionen af internationale studerende. Det er
102 ligeledes relevant at studiemiljøet sikrer at studerende med funktionsnedsættelse kan
103 deltage i studiemiljøet, det faglige såvel som det sociale. Dette skal sikres igennem større
104 fysisk tilgængelighed og generelt brede ramme som kan omfavne alle. DSF mener især at
105 det er vigtigt at nystartede studerende, såvel på bachelor, sidefag og kandidat, uanset
106 baggrund, mødes af et studiemiljø, der hjælper med at knække koderne til de
107 videregående uddannelser.

108 Studiestarten udgør fundamentet for studietiden, og er dermed også et vigtigt værktøj i
109 forhold til at sikre trivsel kontinuerligt igennem studiet. Ydermere er man som ny
110 studerende særligt sårbar grundet alle de nye indtryk, og netop derfor er det væsentligt at
111 studiestarten prioriteres og investeres i.

112 Det er afgørende at studiestarten har vilkår som sikrer god faglig og social integration på
113 studiet, hvilket et godt og inkluderende studiemiljø er med til at sikre. Det er essentielt at
114 arrangører af studiestarten og andre der er med til at planlægge og udfører
115 introduktionsforløbet sikres ordentlige og respektable vilkår så de kan skabe en
116 studiestart med gode rammer, som sikrer nye bachelor- og kandidatstuderende en god
117 faglig og social integration på studiet. DSF mener at det er afgørende at de studerende har
118 medbestemmelse i planlægningen og udførelsen af studiestarten, fordi de studerende har

119 vigtig ekspertise på området. Vejledere i øjenhøjde har gang på gang vist sig at være
120 essentiel for tryghedsfølelsen og deraf den sociale såvel som akademiske integration af
121 nye studerende i opstartsperioden. DSF mener at inklusionen af studerende i
122 planlægningen af studiestarten er afgørende for det overordnede sammenhold og er
123 medårsag til at studiestarten i sig selv er et værktøj der samler studentermassen.

124 *Opgør med krænkelser*

125 Et afgørende element i et inkluderende miljø er fravær af krænkelser, dette inkludere
126 blandt andet, men ikke eksklusivt seksuelle krænkelser, racisme, og homofobi. Et opgør
127 med denne form for adfærd kræver handling lokalt såvel som nationalt, med inddragelse
128 af de studerende. Der skal være klare og tydelige systemer for rapportering af
129 overtrædende adfærd, disse systemer skal være kendte og let tilgængelige. Processen fra
130 rapportering til løsning skal være tydelig og klargøre forventninger til tidsperspektivet,
131 og hvem der informeres om situationen. Indsatsen for at bekæmpe krænkelser skal
132 inkludere klargøring af dynamikker og forhold mellem medarbejdere, studerende, og
133 professorer. Det skal være tydeligt defineret hvilke forhold er acceptable, og hvilke
134 grænser der ikke må overskrides, samt hvordan overtrædelse sanktioneres. Ydermere er
135 det afgørende at det føles trygt for den studerende at henvende sig til universitet når
136 vedkommende har været udsat for krænkelse, og de skal mødes med forståelse og tages
137 seriøst.

138 *En bedre undervisningsmiljølovgivning*

139 DSF mener, at undervisningsmiljølovgivningen er meget mangelfuld, da den blandt andet
140 negligerer vigtige elementer, så som seksuelle krænkelser, og der i øvrigt ikke er økonomi
141 til at følge op på at sikre studiemiljøet. Derudover anser DSF det for problematisk, at det
142 er den samme undervisningsmiljølovgivning der er gældende hele vejen igennem skole-
143 og uddannelsessystemet, da behov og muligheder ændrer sig markant fra folkeskole til
144 videregående uddannelse. Da undervisningsmiljøet er vores arbejdsmiljø, ønsker vi lige
145 så gode rammer som arbejdsmiljøloven. For at sikre, at loven overholdes, bør der være en
146 instans, der kontrollerer og følger op og en studenterombudsfunktion, som man uvildigt
147 kan gå til. Dette skal følges op med nogle reelle sanktionsmuligheder. Ligeledes skal de
148 studerende sikres samme retssikkerhed når de befinder sig på andre studieaktiviteter som
149 relaterer sig til deres uddannelse.

150 Undervisningsmiljøvurderingen (UMV) bør prioriteres som arbejdspladsvurderingerne
151 (APV) og skal følges op på af uddannelsesinstitutionerne. Endeligt skal vi studerende
152 sikres rettigheder, når det kommer til vores studiemiljø. Det er derudover vigtigt, at de
153 studerende sikres indflydelse på de behandlings- og beslutningsprocesser der vedrører
154 undervisnings- og studiemiljø.

155 DSF mener at den lovbestemte ret til at have studiemiljøvurderinger mindst hvert 3. år
156 skal bevares. Studerende skal i højere grad inddrages i både udarbejdelsen af
157 studiemiljøvurderingerne men også i de centrale processer efterfølgende. Ligeledes må
158 frygt for dårlige mediehistorier om forholdene på ens uddannelsesinstitution aldrig være

159 begrundelse for ikke at spørge ind til, eller nedtone, centrale spørgsmål, herunder ikke
160 mindst overgreb, krænkelser, sexisme, og stressniveau.

161 *Medbestemmelse i egen hverdag*

162 Vi er som studerende hverdagens eksperter, og kender bedst vores egen hverdag og
163 studieliv. Studerende skal ikke bare høres, men have indflydelse og medbestemmelse på
164 vores egen hverdag. DSF anser forankring og inddragelse af studerende på alle niveauer,
165 fra undervisningssituationen til ministeriets og Folketingets processer, som en nødvendig
166 betingelse for et godt studiemiljø. DSF mener, at videregående uddannelsesinstitutioner
167 skal have råd/udvalg med tilstrækkelig studenterrepræsentation, hvor der arbejdes med
168 trivsel. Ligeledes finder DSF det problematisk, at muligheden for at indgå i demokratiske
169 processer, og lægge et stykke arbejde på vegne af ens medstuderende, presses af de
170 reformer og incitamentsstrukturer, politikerne har vedtaget, herunder navnlig de
171 tilbageværende elementer af fremdriftsreformen.

172 En undervisningssituation, der understøtter trivsel

173 God trivsel kan ikke isoleres til kun at handle om livssituationen omkring studiet, eller
174 studiemiljøet på studiet omkring undervisningen - god trivsel hænger også sammen med
175 en god undervisningssituation og god læring. I et trivselsperspektiv handler
176 undervisningssituationen om meget mere end læring, det kan også være et værktøj til at
177 skabe kontakt og sparring medstuderende imellem. DSF mener at alle
178 uddannelsesinstitutioner skal arbejde for en kultur, hvor man kan få hjælp og støtte fra
179 sine medstuderende. Kontinuerlig kontakt med professorer og kontinuerlig feedback er
180 centralt for studerendes trivsel og for at de kan føle sig sikre i at de lærer hvad der kræves
181 af uddannelsen. DSF mener at studerende har ret til kontinuerlig feedback og at
182 institutionerne altid skal stræbe efter at forbedre disse vilkår. Ydermere er institutionerne
183 hovedansvarlige for at skabe generelle feedback miljøer mellem underviserer såvel som
184 studerende. DSF tror på at alle uddannelsesinstitutioner bør arbejde aktivt på at skabe en
185 kultur hvor alle studerende kan få hjælp og støtte fra deres medstuderende såvel som
186 professorer. Kontinuerlig feedback og Peer-to-Peer opsætninger er ligeledes essentielt i
187 forbindelse med online undervisning. Der ses en kraftig stigning af antallet af online
188 kurser der tilbydes nationalt såvel som internationalt. Der er en risiko for, at dette vil
189 udfordre vores kerneværdier i form af inkluderende læringsmiljøer og feedback. Derfor er
190 det afgørende at DSF fortsat arbejder for disse kerneværdier både i de offline og online
191 læringsmiljøer.

192 Det er vigtigt at understrege at studiemiljø ikke blot er relevant på campus, men følger de
193 studerende, også til det online undervisningsmiljø. I løbet af året 2020 vandt online
194 undervisning i høj grad frem, dette skabte både nye muligheder, men også nye
195 udfordringer. DSF mener ikke at online undervisning kan erstatte undervisning med
196 fysisk fremmøde, samt online undervisning bør kun bruges når det har didaktisk relevans,
197 og ikke som en spareøvelse.

198 At studerende er voksne, selvstændige mennesker med ansvar for egen læring, ændrer
199 ikke på, at underviseren er didaktikeren i undervisningssituationen, og at trivsel og læring

- 200 går hånd i hånd. Derfor skal vores underviseres trivselsdidaktiske kompetencer styrkes.
201 DSF mener, at vi skal have bedømmelsesformer, der også medtænker studerendes trivsel
202 som et centralt parameter, når den tilrettelægges, uden det betyder, at der slækkes på de
203 faglige krav til studerende.
- 204 Den gode undervisningssituation giver også mulighed for, at man som studerende kan
205 mødes på tværs med sine undervisere, og andre videnspersoner på sit felt, herunder
206 relevante udøvende kunstnere og de relevante kulturelle miljøer, hvis man går på en
207 kulturel uddannelse.
- 208 Tilrettelæggelsen af eget uddannelsesforløb bør være mere fleksibel, med mindre behov
209 for dispensationer samt bedre dispensationsmuligheder, der er lokalt forankret. Det skal
210 være nemt for studerende, at få et overblik over de dispensationsmuligheder, der er til
211 rådighed for dem.
- 212 Dispensationsansøgningsprocessen skal være nem og simpel for studerende.